

2009/2010. tanév

Országos döntő

Belépő kategória, 5-6. évfolyam

Írásbeli feladatlap
versenyző példánya

A versenyző tanuló kódszáma: .....

Elért pontszám: /77 pont

Üdvözlünk Kedves Versenyző!

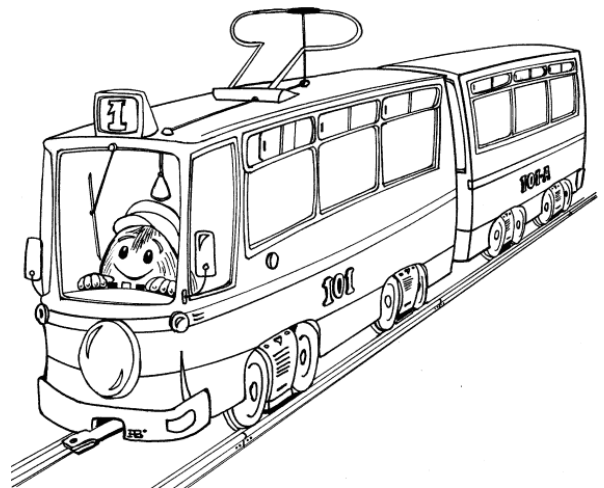
Gratulálunk, hogy az előző fordulóban sikerült meggyőzni rokonodat arról, hogy járjon munkába tömegközlekedéssel! Ezzel a zsűrit is meggyőzted arról, hogy járatos vagy a könyvtárhasználatban.

A mai délelőttön szintén **90 perc** áll a rendelkezésedre ahhoz, hogy részt vegyél az alábbi munkában az alábbi kérdések megválaszolásán, valamint a feladatok megoldásán keresztül.

Mielőtt munkába kezdesz, olvasd végig a feladatokat!

Kérjük, hogy a feladatlapot **tollal töltsd ki!**

Élményekben gazdag (tömeg)közlekedést kívánunk!

Szerencsés utat!

„Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára,
 Kanizsai, kanizsai állomásra.
 Elöl ül a masiniszta,
 Ki a gőzöst ki a gőzöst igazítja!”

1.

Az előző fordulóban elért sikereiden felbuzdulva osztálytársaidat magad köré szervezve az iskola témnapján a tömegközlekedést választjátok feldolgozandó témának. Ennek keretében egy kiállítást terveztek iskolatársaitok számára.

A kiállítást érdekes lenne a mottóban olvasható dalocskával kezdeni. Ezt biztosan mindenki ismeri. De vajon mindenki tudja, miről szól? Segíts ennek megismerésében!

a) Milyen jármű a népiesen csak gőzösnek nevezett közlekedési eszköz?

b) Miért kapta a gőzös elnevezést?

c) Milyen tüzelőanyaggal működtek ezek a tömegközlekedési és fuvarozási eszközök? Válaszd ki és húzd alá őket!

fa, tőzeg, szén, szalma, gázolaj, pakura, petróleum

d) Ki volt a feltalálója az első személyszállításra használt gőzösnek, mi volt és mit jelent a neve a mozdonynak?

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

2.

Az egyik tablón néhány közlekedéshez kapcsolódó szólás, közmondás is szerepelhetne. Fejezd be hozzá a következő szólásokat, közmondásokat, és magyarázd is meg őket! Kérünk, hogy a forrást is jelöld!

a) Egy hajóban ....

b) Jobb az első vonatra felkapaszkodni ...

c) Ha szekered nincsen ...

13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	

3.

Mint minden téma megismerésénél, a tömegközlekedés esetén is érdemes a múltba is tekinteni. Ti három közlekedési eszköz történetének egy-egy jelentős állomását emeltétek ki. Elkészültek a feliratok a szépen megrajzolt táblázathoz. „Tedd” a helyükre őket!

Feliratok:

A világ legnagyobb személyszállító hajója, Nagy sebességű vonat, Sugárhajtású utasszállító

repülőgép, Japán, Nagy-Britannia, USA

1938, 1964, 1969

Név	Milyen jármű?	Melyik országban találták fel?	Mikor?
Boeing – 747			
Queen Elizabeth			
Sninkansen			

24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	
32.	

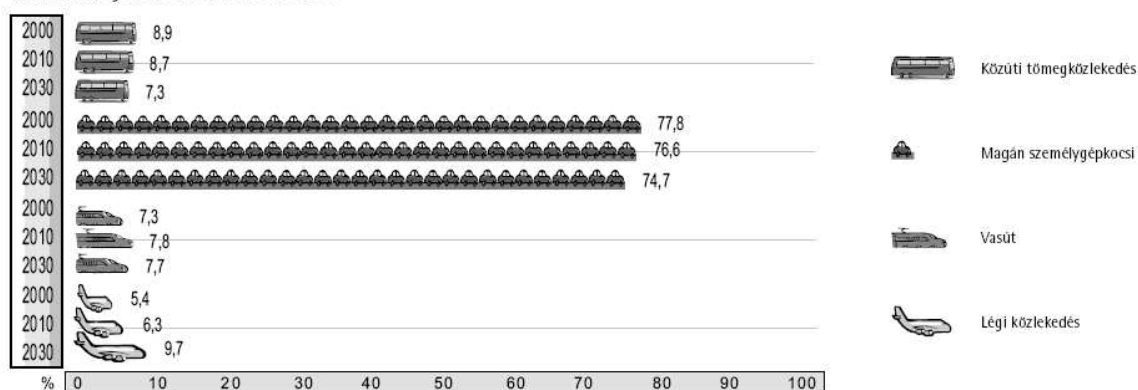
4.

Vannak, akiket csak számokkal, statisztikákkal lehet meggyőzni. Ezért választottatok egy látványos grafikont. Figyelemfelhívásul egyikőtök ötlete az volt, hogy néhány adatot kérdés formájában emeljete ki. De ezekre a választ is meg kell adni.

Az egykor az európai áru- és személyszállítás fontos eszközeinek tekintett vasút és a belföldi vízi közlekedés (vagyis a folyók és csatornák) mára az összes szállítás és közlekedés csupán elenyésző hányadát teszik ki. Az Európai Unió szállítmányainak háromnegyedét ma közúton fuvarozzák – ehhez hasonlóan az EU-ban utazók több mint háromnegyede is közúton közlekedik.

A tömegközlekedés négy eszközének használata az EU-25-ben, az utaskilométerben mért teljes tömegközlekedés százalékában kifejezve, 2000, 2010 és 2030

Forrás: Európai Bizottság.

a) Az előrejelzések szerint a személyszállításban mely közlekedési eszközt fogjuk használni 2030-ban a legtöbbet?

b) 2010-hez képest 2030-ig melyik távolsági tömegközlekedési forma használata növekedik?

c) Annak érdekében, hogy még meggyőzőbb legyen, fejtsd ki 4-6 mondatban, hogy véleményed szerint hogyan enyhíthető a környezet védelme érdekében a közutak túlterhelése a személyforgalom esetében. A következő kulcsszavak szerepeljenek benne:

környezetszennyezés, tömegközlekedés, levegőszennyezés, vasút, légi közlekedés, dugó

Gondolataid kifejtéséhez tanulmányozd az ábrát!

33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	
41.	
42.	
43.	
44.	
45.	

5.

Mivel a fővárosban él a legtöbb ember, a tömegközlekedési hálózata is a legkiterjedtebb, s itt jár a legtöbb és a legtöbb fajta városi tömegközlekedési jármű. Sokan nem, vagy nem jól ismerik ezeket a lehetőségeket, pedig vidéki emberként is jobb, ha nem autóval, hanem tömegközlekedési eszközzel járunk a fővárosban. Ezért a témahét egyik feladatának tartjátok a fővárosi tömegközlekedés megismertetését.

Az alábbi szöveg alapján írd a táblázat első oszlopába, hogy igazak (I) vagy hamisak (H) a mellettük szereplő megállapítások!

Közlekedés Budapesten

A főváros tömegközlekedési hálózata busz, trolibusz, villamos, metró és helyiérdekű vasút (HÉV) vonalakkól áll. A buszok, villamosok és trolibuszok 4.30 h és 23.00 h között közlekednek. A három metróvonal a Deák téren keresztezi egymást. A szerelvények a napszaktól függően 2-15 perces időközönként követik egymást, 4.30 h-tól 23.10 h-ig. A helyi érdekű vasutak (HÉV) a Csepel-szigetre, Ráckevére, a város déli részére, valamint Szentendrére, és Gödöllőre viszik az utasokat.

Menetjegyek a metróállomásokon, jegyárusító automatákból, trafikokban vagy újságárusoknál vásárolhatók. A vonaljegy érvényes autóbuszra, trolira, metróra, villamosra, fogaskerekűre a vonal teljes hosszán, valamint a HÉV-re Budapest közigazgatási határán belül. Van átszállójegy, szakaszjegy, napijegy, 3 napra turistajegy, 10-es, illetve 20-as tömb. Érdemes ezek közül az éppen leggazdaságosabbat választani. A jegyet az utazás megkezdése előtt a jegykezelő automatával érvényesíteni kell. A közlekedési eszközökön, vagy a metrókijáratoknál karszalagos, fényképes igazolvánnyal ellátott ellenőrök kérhetik a jegyet ellenőrzésre.

A 65. életévüket betöltött magyar állampolgárok (a külföldről hazatelepültek és a kettős állampolgárságúak is) és az Európai Unió többi tagállamának állampolgárai díjmentesen utazhatnak a BKV járatain (kivéve a Siklót, a Libegőt és a hajójáratokat), ha személyazonosításra, illetve az állampolgárság igazolására alkalmas igazolványt mutatnak fel az ellenőröknek.

Forrás: Budapesti tömegközlekedés, Bp., Budapest.com Iroda, é.n. URL: http://www.budapest.com/utazas/utazasi_informaciok/tomegkozlekedes.hu.html Utolsó letöltés: 2010.02.25.

Igaz/Hamis	Megállapítás
	A metróvonalakon 23.10-ig járnak a szerelvények.
	A 65. életévüket betöltött magyar állampolgárok ingyen utazhatnak a hajójáratokon.
	A menetjegyek a villamosok teljes vonalára érvényesek.
	Érdre is jár HÉV.
	A három metróvonal a Deák téren keresztezi egymást.

46.	
47.	
48.	
49.	
50.	

6.

Lehet, hogy kedvet kaptok a témahét után ahhoz, hogy az erdei iskolába ne busszal, hanem a környezetkímélőbb vonattal menjetek. Tanulmányozd a 60-as Fogaskerekű villamos (vasút) menetrendjét és válaszolj a kérdésekre!

a) Honnan indul az Erdei iskola megálló felé a fogaskerekű?

b) Hol van a másik végállomása?

60		Indulási időpontok	
Fogaskerekű villamos		VÁROSMAJOR	
		végállomástól	
		SZÉCHENYI-HEGY, GYERMEKVASÚT	
		felé	
		ÉRVÉNYES: 2009.10.17-TŐL	
PERC	MEGÁLLÓHELYEK:	Munkanapon ①-⑤	
-	Városmajor	3	
1	Szent János Kórház	4	
4	Orgonás	5	00, 20, 40
6	Esze Tamás iskola	6	00, 20, 40
7	Erdi iskola	7	00, 20, 40
9	Gyöngyvirág út	8	00, 20, 40
12	Városkút	9	00, 20, 40
13	Svábhegy	10	00, 20, 40
16	Művész út	11	00, 20, 40
18	Széchenyi-hegy, Gyermekvasút	12	00, 20, 40
		13	00, 20, 40
		14	00, 20, 40
		15	00, 20, 40
		16	00, 20, 40
		17	00, 20, 40
		18	00, 20, 40
		19	00, 20, 40
		20	00, 20, 40
		21	10, 40
		22	10, 40
		23	10
		0	

c) Hány perc alatt értek az Erdei iskola megállóba?

d) Ha hétfő reggel 11.30-ra kell az Erdei iskola megállóba érnetek, mikor indul az az utolsó járat, amivel van esélyetek odaérni?

e) Ajánlották, hogy ha már ott vagytok az erdei iskolában, mindenképpen menjetek fel a Sváb hegyre, hiszen nincsen messze.

Hány perc alatt érnétek oda a fogaskerekűvel?

f) Iskolában biztos vannak olyanok, akik nem láttak még fogaskerekűt. Magyarázd el röviden, lényegre törően a fogaskerekű működési elvét! Add meg forrásodat is!

51.	
52.	
53.	
54.	
55.	
56.	
57.	
58.	
59.	
60.	
61.	
62.	

7.

A témápotokra vetélkedővel is készültök, aminek egyik feladata egy rejtvény megfejtése lesz.

a) A következőkben állítsd össze ezt a rejtvényt oly módon, hogy vagy a magyarázatot, vagy a megoldást írod be a megfelelő helyre!

4	S	Z	M	O	G														
6	K	O	F	L	I	S													
7	Ó	Z	O	N															

Meghatározások:

- 1. A benzin alapanyaga
- 2. Gőznyomás
- 3. Az ökológia magyar kifejezéssel
- 4.
- 5. Forgalom más szóval
- 6.
- 7.

b) A rejtvény megfejtését a bekeretezett függőleges sorban találod. Ez egy címszó lesz, írd hozzá szócikket! Tüntessd fel a forrást, amiből dolgoztál!

Megfejtés:

Szómagyarázat:

63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.
71.
72.
73.
74.
75.
76.
77.

Feladatlapodat add át a felügyelő tanárnak.
Örülünk, hogy részt vettél ebben a munkában!

A feladatlap elkészítését támogatta:

